

Kitüntették a kisoroszi lelkész asszonyt

Kis közösségek nagy ereje

Sokszínű és sok központú szellemi élet kialakulásának lehetünk tanúi az elmúlt három évben. E központok többsége a negyvenes nagyvárosi gyámokodás alól felszabadult perifériákon szerveződik, és hatalmas emberi energiák mozgósításával szellemi életünk felvirágoztatásához járulhat hozzá. Az átrendeződés (mint már többször leírtuk) a szabad teret nyert személyiségek megjelenésének köszönhető. Szembetűnő, hogy közöttük milyen sok a nő. Eredményeiket talán az akadályok legyőzésére érett genetikai hajlamaiknak köszönhetik, amelyek a család fenntartásáért való évszázados küzdelemben alakultak ki bennük, s amelyeket a tágabb közösségekben is kamatoztatni tudnak; talán érzelmi indíttatású megszállottságuk játszik szerepet, de nagyon is igazolják *Németh László* szép megállapítását: sikerre csak olyan kezdeményezés számíthat, amelyben „ott vannak a nők a retiküljikkal”. Ezeket gondolkoztam, miközben *Makkai Lillát* Kisoroszi református lelkész asszonyt hallgattam, akit a Magyar Hitel Bank Nyitott Társadalom Alapítványa „Helyi társadalomért” díjjal tüntetett ki.

— Tavaly nyári idetelepülésünk óta tervezzük egy, a határainkon inneni és túli, keresztény szemléletű és elkötelezettségű fiatalok találkozóhelyének létrehozását. Olyan alkotóotthonát, amely nívós oktató-nevelő programmal és az együttlét biztosításával segíti a résztvevők alkotóenergiáinak kibontakozását, önmagukra találásukat és szellemi-lelki megerősödésüket — tudom meg a célról, amely *Makkai Lillát* megszállított küzdelemre indította.

— A parókia templommal szomszédos, egykori református iskola sikeres visszagyógyulása, valamint a márciusban bejegyzett Protestáns Ifjúsági Művészeti Misszió a Magyar Kultúráért Alapítvány létrehozása után, egyetlen fillér nélkül, pusztán a Szerencsejáték Alap támogatási ígéretének „birtokában” kezdünk az építkezés szerve-

Makkai Lilla június 19-én, az alkotóotthon felavatásán

zéséhez. Erőnként a művelődésiügyi minisztérium és barátaink feltétlen bátorításából és támogatásából merítettük. Így kezdtük az egykori iskola lebontását, s helyébe a harmincötös otthon építését sepsiszentgyörgyi építész barátunk, *Zakariás Attila* segítségével, valamint baráti magyar cégek bevonásával.

Miközben a ház épült, a lelkész asszony fáradhatatlanul kilincsel a beruházási költségek megszerzéséért. A nagy összegű intézményes támogatások — a Szerencsejáték Alap, valamint a Szerencsejáték Rt. segítségével — megérkezéig kisebb vállalkozói és alapítványi segítségből, valamint baráti kölcsönökből fizették a munkálatokat. Így készült el június 19-re, alig két hónap alatt a tornácok, belülről fával burkolt, ízlésesen berendezett épület, amely külsőségeiben is nevelő hatású. Angyaliszárnyas kapuját *Velekei József* grafikusművész tervei alapján, a fafaragó kurzus résztvevői készítették.

— *Hogyan toborozták résztvevőiket? Milyen programokkal kívánták céljaikat elérni?*

— Csak az Erdélybe küldött felhívásunkra ötszázán jelentkeztek. A kétszázhusz férőhelyre a jelentkezőkkel való beszélgetés, ill. pályamunkáik alapján a helyszínen választottuk ki a résztvevőket, előnyben részesítve a nehezebb körülmények között élőket.

Június 20-tól egész nyáron át nyolc harmincötös, kéthetes művészeti tábort tartottunk, képzőművészeti, fafaragó, komolyzenei, előadó-művészeti és néptánc témákban. A táborok kemény és szigorú napi programok szerint zajlottak. A reggeli áhítatot követően a délelőtti művészeti alkotó munkáé volt. Ebéd után *Urbán Ágnes* minden áldott nap másfél-két órás művészettörténeti előadást tartott, igen szellemesen, és széles kitekintéssel az egyes korok egész szellemi, politikai, társadalmi életére. Előadásait szabadon választott gyakorlati munka, majd közös esti programok követték, beleértve, hogy minden csoportunk Kisoroszi színi bemutatót. A szakmai foglalkozásokat személyes kapcsolatainkon keresztül meghívott olyan neves művészek vezették, mint például *Topor András* és *Gavrilovics Sándor* festőművész, *Velekei József* grafikusművész, *Székely Miklós* orgonaművész, *Dörner György* színművész. Egész nyáron velünk volt *Tolcsay Béla*, de többször járt nálunk *Jeli Ferenc* filmrendező és *Ducz László* magyarságkutató is. A kurzusok vezetésére lelkipásztorokat hívtunk meg, akik a szakmai program összefogásán túl a résztvevők lelki gondozásáért „feleltek”. A programokat kiállítások látogatása és városnézés egészítette ki.

Az egész tábor az ismeret-

gyarapításon, az alkotói energiák kibontakoztatásán túlmutató célt szolgált, amelyet nagyon is sokszor elmondunk a résztvevőknek — hangsúlyozta *Makkai Lilla*. — Hogy a fiatalok önmagukra találjanak, hogy szellemileg-lelkileg megerősödjének, és ily módon képesek legyenek falujukba visszatérve hasonló közösségeket szervezni. Mert enélkül nehezen képzelhető el a magyar nép jövője — vall küzdelmének végső indítékairól. S hogy jó talajba hullott az elvetett mag, mutatja: a hallgatók nemcsak megértették, de a Kecsetről itt járt fiatalok már meg is szervezték a maguk taborát *Kántor Csaba* lelkész vezetésével.

— *A művészeti táborok fenntartása igen költségigényes munka...*

— Két és fél milliós költségeinket a táborok tartásával párhuzamosan kilincselniük össze. Néha úgy ébredtem, hogy nem tudtam, holnap mit fogunk enni. S közben segítettek a szervezők és hoztunk-vittünk a résztvevőket Erdélyből és vissza. A nyár úgy telt, hogy minden egyes percnél megvolt a maga súlya és értelme — nyugtatja a ritka élményt a lelkész asszony.

És most már az ősz is így telik majd. Jövőre a egész Kárpát-medencéből érkező, valamint a nyugati és a tengeren túli magyar fiatalok bevonásával szervezik táboraikat. Amelyek egyként segítik Kisoroszi lakóinak és főként fiataljainak és főként fiataljainak szellemi-lelki épülését. Hiszen a programok, a táncok, a kiállítások, az előadások szabadon látogathatók. A helyi társadalom megerősödését, az emberek öntudatra ébredését szolgálja a *Makkai Lilla* által kezdeményezett Kisoroszi Baráti Kör, valamint a nagyapjáról, *Makkai Sándorról* elnevezett népfőiskola tevékenysége. S a leendő 9-10. osztályos képzés is, amelyet az alkotóotthon kibővítésével épített református iskolában és kollégiumban szeretnének beindítani. A költségek újfent sok millióra rúgnak majd. De ez csak a magamfajta átlagember számára jelenthet akadályt...

D. Veszelszky Sára

Bécsben a Nemzeti

Illyés Gyula Különc című drámáját adja elő szombaton Bécsben a Nemzeti Színház. A magyar nyelvű előadásra a Bornemisza Péter Társaság hívta meg a budapesti színházat, s a nagy érdeklődésre való tekintettel az előadást a belvárosi evangélikus templomban tartják.

A Bornemisza-társaság művelődési intézmény, 1960-as alapítása óta vezetője, *Szépfa István* lelkész igen nagy súlyt helyez arra, hogy a magyar nyelvű kultúrkörből írót, költőt, művészeket meghívjon Bécsbe, és az itt élő magyarság számára biztosítsa az anyanyelvi kultúra hozzáférhetőségét. Sokirányú tevékenysége között igen népszerű a könyvtári óra, amely heten-

ként várja az olvasni vágyókat, emellett jelentős rendszeres kapcsolattartás a magyar anyanyelvűekkel, a „Másokért együtt” címmel kétezer példányban kiadott és terjesztett ismertető, valamint a pontos, naprakész nyilvántartás az ausztriai magyarokról.

A Nemzeti Színház társulata a szombati előadáson kívül még két előadásra fogadott el meghívást a Bornemisza társaságtól. Ennek megfelelően december első hetében *Sütő András* jelenlétében előadják az *Advent a Hargitán* című művet. A szintén magyar nyelvű előadáshoz német ismertetés párosul, s — ugyancsak a Nemzeti művészeinek közreműködésével — *Sütő András* szerzői estjét is tervezik.

Esztergomi misekönyv

Gyöngyösön, a ferences rendi kolostorban van a ferences rend egyetlen könyvgyűjteménye, amelyet a Széchényi Könyvtár kezel. Az európai hírű gyűjteményben 16 ezer kötet, 217 ősnymtatvány, 800 antikva található. Az egykori corvinák mellett XV. századi könyvritkaságok is láthatók. Képiükön egy esztergomi misekönyv, mely a nürnbergi Coberger nyomdában készült 1480-ban.

(MTI-felvétel)

Brit filmrendező halála

Aki a tűzzel játszott

Duncan Gibbins brit forgatókönyvíró és filmrendező az október 26-án pusztító kaliforniai erdőtűz első halálós áldozata. *Gibbins* kedden szenvedett súlyos égési sérüléseket. Testfelületének 95 százaléka megégett, s szerdán éjszaka belehalt sérüléseibe.

A brit filmes a Topanga környéki üdülőtelepen bérelt egy bungalót. Amikor a tűz elérte a telepet, sértelesen kimenekült, de nem sokkal később visszatért a

lángok közé. A tragédia szemtanúja szerint egy kőbor macskát akart kimenteni.

Az esetről beszámoló AP amerikai hírügynökség megjegyzi, hogy *Duncan Gibbins* — egyebek között — „tűzes” filmjeiről ismerték a szakmában: 1986-ban készült a „Tűzet tűzzel”, 1991-ben „A pusztítás előestéjén” című filmje. Egyik utolsó munkája a kábeltelevíziók számára forgatott „Harmadfokú égési sérülés” című film volt.

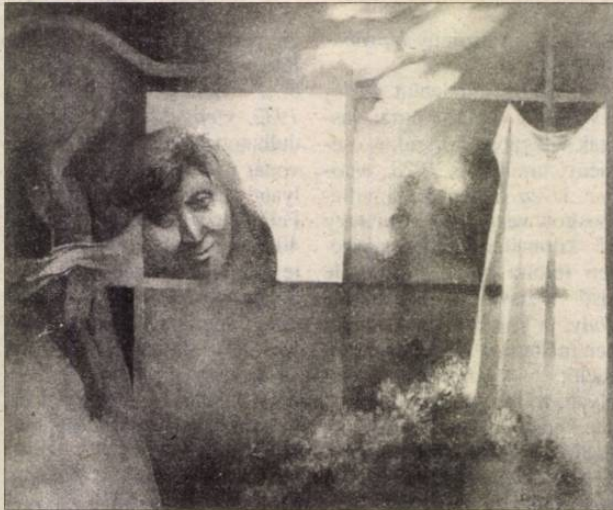
Festményfohászok

„Somos Miklós Munkácsy-díjas festőművész, kiállított műveivel a magyar festészet klasszikus vonulatának legjobb hagyományait örökíti tovább, sajátos, egyéni stílusban” — hangzott el *Ákos Géza* nagyprepost úr, a Szent István Társulat igazgatójának megnyitóbeszédében, a kiadó október 20-i könyv- és képzőművészeti kiállításán, melynek a Párizsi Magyar Intézet adott otthont.

Október 30-án pedig egyéni kiállítás keretében mutatkozott be a művész, a Budakeszi Művelődési Házban. Képei ihletettsége és sugallata drámai hatású, nemcsak a keresztény világlátás, a metafizikus látomásosság, hanem a formák artistikus árnyaltsága, a kolorisztika révén is. *Somos Miklós* képes a fehérből,

a világos színekből úgy „építkézni”, hogy *Krisztus-ábrázolásain* is „emberivé szelídül” a mérhetetlen megpróbáltatás, szenvedés.

Csűrös Milós megnyitóbeszédében kiemelte: „A portrék sem kivételek az anyagban megpillantott szellemiségnek ebben a talányos, mágikus kombinatorikájában. A karakterlátás, a realiztikus pszichológia látszik dominálni bennük, de valamennyi arc vagy fej föltüntetni annak a metafizikai ütközetnek a nyomait is, amely a lelkekért folyik az evilágiság és egy rajta túlmutató spirituális értékrend inspirációi között. Rajzban a foltszerűség és az árnyalás érvényesítésében, kolorizmusban már emiatt sem választhat a művész — mondjuk — realizmus és moderniz-

Búcsú Gráciától

mus, valóságához kötődő figurativitás és a mértánias vagy a kifejező absztrakció között.” *Somos Miklós* művészi érdeme, hogy mítoszteremtésé-

ben az egzisztencialista-szorongású ezredvégi lény számára nyújt magas esztétikai szinten érkező fogódzót — áhítatot... **Gerencsér Zsuzsanna**

Fehérváron a Karamazovok

Richard Crane: A Karamazov testvérek című Dosztojevskij-mű felhasználásával írta meg azonos című drámáját. A darab magyarországi premierjét szombaton tartják Székesfehérvárott. *Crane* művét a Vörösmarty és a Nyitott Színház közösen állította színpadra. Az előadást *Faynia Williams* brit művész ren-

dezte. *Dmitrijt: Gesztesi Károly*, *Ivánt: Mihályi Győző*, *Aljosát: Megyeri Zoltán*, *Szmergyakovot: Bán János* alakítja.

A székesfehérvári bemutatót követően Budapesten is látható lesz *Richard Crane* műve. A fővárosi premier november 12-én lesz a Kolibri Színházban.

Fóti hangverseny

A Semmelweis Orvostudományi Egyetem Kamarazenekara ad hangversenyt november 6-án, szombaton délután három órakor a fóti műemlék templomban. Vezényel: *Tardy László* Közreműködik: *Kistétényi Melinda* orgonaművész.